

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ ตรงกับวันตรุษจีนนะ วันพระ พระเป็นผู้ประเสริฐ ถ้าผู้ประเสริฐเป็นผู้นำ
ตรุษจีน ตรุษจีนนี้จะทำให้เรามีความร่มเย็นเป็นสุขใจ ในความปรารถนาของคน คนจีนเขาทำวัน
ตรุษจีน วันขึ้นปีใหม่ของเขา อยากให้ประสบความสำเร็จ อยากให้ชีวิตนี้มั่งมีศรีสุข อยากให้
ชีวิตนี้มีความร่มเย็นเป็นสุขใจ

แต่ถ้าเป็นวันพระนะ วันพระ เห็นไหม ความสุข ความสงบ ความระงับ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละแล้วซึ่งทางโลก
สละทางโลกมาสู่ทางธรรม แต่ของเรานี้เราอยู่ทางโลก อยู่ทางโลก เห็นไหม ในศาสนาเป็นที่พึ่ง
ที่อาศัย ถ้าไม่มีน้ำ การก่อสร้าง การทำสิ่งใด การผสมปูน ผสมต่างๆ ต้องอาศัยน้ำ น้ำอมตธรรม

ถ้ามีน้ำอมตธรรม เราอยู่ทางโลกเราต้องการความเจริญรุ่งเรืองทางโลก แต่เราก็ต้องอาศัย
ธรรมนี้เพื่อดำรงชีวิต เพื่อให้จิตใจนี้มีความร่มเย็นเป็นสุข ความร่มเย็นเป็นสุข เห็นไหม ความ
ปรารถนาของโลกใจ ถ้าความปรารถนาของโลก ถ้าเราสมความปรารถนา อยากมั่งมีศรีสุข ถ้า
ความมั่งมีศรีสุขอย่างนั้นแล้ว เราคิดว่าสิ่งนั้นมันเป็นความสุข มันเป็นความปรารถนา

มันเป็นความปรารถนาคือค้นหาความทะยานอยากของเรา เราแสวงหาของเรา แต่
แสวงหามาแล้วมันเป็นความสุข ความทุกข์ ความสุข ความทุกข์หมายความว่าถ้าเป็นสัมมาทิฐิ
หามาด้วยความถูกต้องดีงาม มันจะเป็นความสุข ความรื่นเริงของเรา เพราะมันเป็นอำนาจวาสนา
ของเรา เป็นบุญกุศลของเรา แต่การหามาด้วยการแข่งขันต่างๆ การแข่งขันมันก็ต้องมีเล่ห์กลเป็น
ธรรมดา สิ่งที่มาด้วยความไม่เป็นธรรม สิ่งนั้นได้มาแล้วมันก็ไม่มีความสุขความพอใจของเรา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าบุญกุศล เห็นไหม สิ่งที่เป็นน้ำอมตธรรม น้ำธรรม ทุกคนต้องการ
ปรารถนา แต่ทางโลก ในเมื่อเราอยู่ทางโลกมันก็ต้องประสบความสำเร็จทางโลกก่อน เวลา
มีคดีสถ์ในสมัยพุทธกาลไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้าบอกให้เขาได้พักได้ผ่อนก่อน ให้เขาได้กินอาหาร ให้เขามีความร่มเย็นเป็นสุขก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงแสดงธรรม พอแสดงธรรมขึ้นมา เพราะจิตใจเขาอึดหน้ำสำราญ เขาพอแล้ว เขาแสดงธรรมได้ แต่ถ้าเราหิวกระหายอยู่ เราดิ้นรน เราแสวงหาอยู่ เราจะฟังธรรมได้อย่างไร ฟังธรรมได้อย่างไร

นี่เป็นความคิดของโลก แล้วโลกก็เห็นกันเป็นแบบนั้น แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาปฏิบัติขึ้นมาที่ธาตุขันธ์ทับจิต ธาตุขันธ์ทับจิต เวลาคนประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาต้องการความสงบ เพราะเราประสบความสำเร็จทางโลกมาแล้ว คุณสิ พระเจ้าอโศกสร้างวัดมา ๘๔,๐๐๐ วัด ไปถามอาจารย์ของตัวว่าเป็นญาติศาสนาหรือยัง? ยัง ถ้าเป็นญาติศาสนาต้องทำอย่างไร? ต้องให้ลูกออกบวชไป ให้ลูกออกบวช นี่เป็นญาติกับศาสนา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าวัตถุ เห็นใหม่ สร้างวัด ๘๔,๐๐๐ วัด ยังไม่ได้เป็นญาติกับศาสนา นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญกุศลของเราเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของเรา ความร่มเย็นเป็นสุขของเรา ทำไมมันจืดมันชืดล่ะ เวลาเราประพฤติปฏิบัติของเรา เห็นใหม่ เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องพยายามทำความสงบของใจของเรา ทำไมใจมันถึงไม่สงบล่ะ? ธาตุขันธ์ทับจิต ธาตุขันธ์ทับจิต พอธาตุขันธ์ทับจิตเขาก็อดนอนผ่อนอาหารเพื่อให้มันเบาลง ให้มันเบาลงๆ เพื่อไม่ให้มันทับจิต ถ้ามันทับจิต จิตมันก็อิสระของมัน จิตอิสระของมัน มันก็มีโอกาสได้แสวงหา ได้พยายามทำตัวของมัน ฟุ้งฟูในตัวของมันขึ้นมาได้

แต่ถ้าธาตุขันธ์ทับจิต “ขันธ์” คืออะไร? ขันธ์คือความรู้สึกนึกคิด ขันธ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง ความรู้สึกนึกคิดมันคิดร้อยแปดพันเก้ามันทับจิต “ธาตุ” ธาตุคือการอยู่ ความสุขสมบูรณ์ของเรา กินอึดนอนอึด พลังงานมันเหลือใช้เหลือสอย เวลานั่งไปก็สัปหงกโงกง่วง นี่ความสุขอันละเอียดของมัน มันมีของมันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ถ้าเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปเราจะมีสติปัญญาใหม่

วันพระเป็นผู้ประเสริฐ ถ้าผู้ประเสริฐ เราจะชักนำสังคม เราจะเป็นผู้นำสังคมให้สังคมนั้นมีแต่ความเสียสละ มีแต่ความเห็นอกเห็นใจต่อกัน เห็นใหม่ ถ้าผู้ประเสริฐ แล้วถ้าผู้ประเสริฐในตัวเราล่ะ ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะกับตัวเรา ทรัพย์สมบัติเราก็มี บ้านเรือนเราก็มี ทุกอย่างเราก็มีพร้อมอยู่แล้ว แล้วหัวใจมันต้องการอะไร หัวใจมันต้องปรารถนาอะไร ทุกอย่างก็มีพร้อมหมดแล้ว แล้วความสุขที่ว่าจะหาความสุขๆ มันหาได้จากที่ไหนล่ะ ถ้ามันหาจากที่นี่ไม่ได้ แล้ว

ความสุขมันอยู่ที่ไหน? นี่ความสุขมันอยู่ที่หัวใจของเรา แล้วหัวใจของเรา ทำอย่างไรให้หัวใจของเราสงบระงับเข้ามาได้

นี่เวลาวันขึ้นปีใหม่ นะ วันตรุษจีน วันขึ้นปีใหม่เราก็มองว่าเริ่มต้นชีวิตใหม่ หลวงปู่ตื่นท่านบอกว่าปีใหม่ทุกวัน อรุณขึ้นวันใหม่ อรุณขึ้นมีชีวิตอยู่ที่ชีวิตใหม่ ถ้าตื่นขึ้นมายังมีชีวิตอยู่ นี่คือชีวิตใหม่ แล้วถ้าชีวิตใหม่ ชีวิตของเรามันใหม่อยู่ทุกวัน ถ้าเรามีสติปัญญา นี่เราได้ชีวิตใหม่มา มันไม่ต้องการปีใหม่มันถึงจะไปเริ่มต้นวันใหม่ ถ้าเริ่มต้นชีวิตใหม่ ชีวิตใหม่แล้วยังมีชีวิตอยู่ ถ้ายังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออกอยู่ ไม่ใช่ให้หายใจทิ้งเปล่าๆ

เวลาทางโลก ทางวิทยาศาสตร์ เราต้องหายใจเอาออกซิเจนเข้าไป ถ้าเราไม่หายใจมันก็เป็นคนตาย นี่เราต้องมีลมหายใจอยู่ตลอดเวลา แต่หายใจเพื่อดำรงชีวิตไง แต่ถ้าหายใจเข้ามีพุท หายใจออกมีโธ มันไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ ไม่ใช่ทางโลกมันหายใจทิ้งเปล่าๆ ที่ไหน มันหายใจเอาออกซิเจนเข้ามาเพื่อดำรงชีวิต แต่ถ้าเป็นสังขาร หายใจแล้วมีสติปัญญา มีสติ หายใจเข้าก็มีพุท หายใจออกก็มีโธ พุทโธ คือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามีผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ชีวิตใหม่ๆ ไง

ถ้ามีชีวิตใหม่ นี่เป็นผู้ประเสริฐขึ้นมา ผู้ประเสริฐมันเข้าใจนะ เราเกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม แล้วตายแล้วไปไหน เวลาเกิดมามีแต่ความดีใจ มีแต่ความรื่นเริง เวลาอยู่ด้วยกัน เวลาชีวิตนี้อยู่ขึ้นมา นี้อยู่ด้วยกันลุ่มๆ ดอนๆ เวลาจากไปแล้วจากกันไปไหน ทำบุญกุศลอุทิศให้กัน ทำบุญกุศลอุทิศให้กัน เห็นไหม ชีวิตนี้มันมาจากไหน? มันมาจากการกระทำ มาจากบุญกุศลของเราแหละ เวลามาจากบุญกุศล กรรมทำให้เกิดไง ถ้ากรรมทำให้เกิดขึ้นมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ มีชีวิตใหม่ๆ ชีวิตใหม่ทำอย่างไร ถ้าชีวิตใหม่ใช้ทางโลกมันก็ได้ประโยชน์กับปัจจัยเครื่องอาศัย

ถ้าชีวิตใหม่ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดลระราชวังนะ มีราชวัง ๓ ฤดู ยสะก็เสียดลระ มีคฤหาสน์ ๓ ฤดูเหมือนกัน เสียดลระออกมา เพราะอะไร “ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ” มันเดือดร้อนไหมล่ะ มันวุ่นวายไหมล่ะ? มันเดือดร้อน มันวุ่นวายทั้งนั้นแหละ แต่เราเกิดมาเป็นคน เกิดมาเป็นคนเราต้องมีหน้าที่การงาน เห็นไหม คุณพระ นี่พระบอกว่าพระเสียดลระหมดแล้ว เข้าออกบิณฑบาตทำไม เข้าออกบิณฑบาตนะเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ปัจจัยเครื่องอาศัยมันก็ต้องมีใช่ไหม เราเกิดมาเป็นคนก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ชีวิตนี้มันต้องมีอาหารใช่ไหม ในเมื่อมีอาหารเราก็ต้องหาอาหารมาเพื่อดำรงชีวิตนี้ไว้ แล้วดำรงชีวิตไว้ทำไม ชีวิตนี้เกิดมาทำไม ชีวิตนี้เกิดมาทำไม? เกิดมาเพื่อหาสิ่งนั้นมา หามาแล้ว เห็นไหม

มดแดงฝ้ามะม่วงนะ มันบอกมะม่วงของมัน มันก็เวียนใต้อยู่นั่นแหละ แต่ถ้าคนมีสติปัญญา นี่เจ้าของสวนมะม่วง เขาปลูกมะม่วงไว้ มะม่วงนั้นเขาเอามากินหรือใช้สอยก็ได้ มะม่วงนั้นเขาเอาไปเจือจานใครก็ได้ มะม่วงนั้นเขาจะขายเพื่อประโยชน์ของเขาก็ได้ เราเป็นคนเราไม่ใช่มดแดงฝ้ามะม่วง ถ้ามดแดงฝ้ามะม่วงมันมองหน้าเดียวใจ มันมองแต่ที่เราเกิดมาแล้วเราต้องมีหน้าที่การงาน เราต้องประสบความสำเร็จในชีวิต เราต้องมีของเราทั้งนั้นแหละ เราต้องมี เราต้องมีเทียมหน้าเทียมตาสังคม เราต้องมีเทียมหน้าเทียมตาสังคม เทียมหน้าเทียมตาในสังคมแล้วความสุข ความทุกข์มันเท่าเทียมกันไหมละ นี่สิ่งนี้มนุษย์เป็นสัตว์สังคมนะ เราต้องอยู่ด้วยกันนี่แหละ ถ้าอยู่ด้วยกัน

แต่ถ้าจิตใจคนที่เป็นเจ้าของสวน ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าห้ามทุกๆ คน ห้ามพระนะ บัญญัติไว้เลย นี่ปาราชิก ๔ ห้ามอวดอุตตริมนุสสธรรม พองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัยขึ้นมา พวกเดียรถีย์มาทำให้แสดงฤทธิ์แสดงเดช เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับทำ พอรับทำนี่ก็หลุดไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าห้ามทุกๆ คนแสดงฤทธิ์แสดงเดช แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะแสดงเองได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามเขาว่า “ถ้าเราเป็นเจ้าของสวนนั้น เราไม่ให้คนเข้ามาเก็บผลไม้ในสวนเราได้ใช่ไหม”

“ใช่”

“แล้วถ้าเราเป็นเจ้าของสวน เราจะเก็บของเราเองได้ไหม”

“ได้”

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติขึ้นมาเพื่อต้องการให้ศาสนทายาทมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา แต่ถ้ามันไปถึงที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงเอง คือเจ้าของสวน เจ้าของสวน เจ้าของธรรมและวินัยนี้ไง แต่เราเป็นสาวก สาวกะ ขณะมีสวน มีที่พึ่งที่อาศัย เรายังเป็นมดแดงมาได้พวงมะม่วงอยู่ นี่ เราไม่ได้รสได้ชาติขึ้นมา ถ้าเราได้รับชาติขึ้นมา รสชาติขึ้นมามันจะสร้างให้ชีวิตของเรามีประโยชน์ขึ้นมา

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของสวนนะ นี่ปลูกสวนขึ้นมา เจ้าของสวนนั้นแสดงฤทธิ์แสดงเดชขึ้นมาเพื่อปราบเดียรถีย์ไง เดียรถีย์เวลาทำขึ้นมาเขาไม่มี สัจจะความจริงในข้อเท็จจริงของเขา เขาเชื่อกันไปตามความเชื่อของเขา ความเชื่อคือศรัทธา ศรัทธาความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อต้องมีปัญญา ถ้ามีปัญญาขึ้นมาเราแก้ขึ้นมา เห็นไหม ถ้าศรัทธา ความเชื่อเรามีปัญญา เราจะเป็นผู้ประเสริฐแล้ว

ถ้าผู้ประเสริฐนะ นี่วันพระ พระเป็นผู้ที่ประเสริฐ ถ้าวันพระวันเจ้าเราก็พยายามทำบุญ กุศลของเราโดยธรรมชาติของเรา แล้ววันนี้ตรงกับวันตรุษจีน วันตรุษจีนเราก็ทำบุญกุศลเพื่อ กัตถุญกตเวทิต์ ประเพณีวัฒนธรรมนี้กัตถุญกตเวทิต์เพื่อผู้ที่มีบุญมีคุณต่อเรา เรากราบเราไหว้เพื่อ ระลึกถึง ความระลึกถึงนั้นมันเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่พุทธศาสนาสอนว่านั่นเป็นเรื่องของ ทาน เป็นอามิส แต่เรื่องของทาน เรื่องของศีล เรื่องของภาวนา

การภาวนาคือมีสติปัญญา เราศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นส ุ ตมยปัญญา คือการศึกษาโดยทฤษฎี เวลาจินตนาการขึ้นไปทุกคนอยากพ้นทุกข์ ทุกคนอยากมี ความสุข จินตนาการ จินตมยปัญญา เวลาปฏิบัติขึ้นไป “ปฏิบัติแล้วทำไมมันไม่ได้ผล ปฏิบัติ แล้วทำไมไม่ได้สมความปรารถนา ไม่ได้สมความปรารถนา” เพราะบารมีธรรมของคนมันไม่ เหมือนกัน พันธุกรรมของจิต จิตสร้างมาไม่เหมือนกัน ความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของคนแตกต่างกัน

ความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดแตกต่างกัน ก็เลศค้นหาความทะยานอยากของคนมันมีหยาบ มีกลาง มี ละเอียด ความหยาบๆ ขึ้นมามันก็ทำอะไรไม่ได้ “ทำบุญเสียเปล่า เห็นไหม ทำบุญแล้วไม่ได้สิ่ง ใดๆ มาเลย สู้เราไม่ได้ เราทำของเราได้ผลประโยชน์กับเรา” นี่ความคิดหยาบๆ ก็เลศหยาบๆ แต่ เวลาคนเขามีสติปัญญาของเขาจะ ก็เลศอย่างกลางๆ “ไปวัดไปวาแล้ว เราก็ไปวัดไปวา เราก็เป็น คนดีแล้ว” นี่ก็เลศอย่างกลางๆ แล้วก็เลศอย่างละเอียด ถ้ามันละเอียดเข้าไป คนเวลานุ่มนวลขึ้น ไป “นี่ไปวัดไปวาแล้วตุ๊กแกมันก็อยู่วัด สัตว์มันก็อยู่วัดเหมือนกัน สัตว์อยู่วัดมันก็ได้สิ่งใดขึ้นมา เราไปวัดไปวาเราต้องวัดใจของ” เห็นไหม เราละเอียดเข้าไป

ละเอียดเข้าไปนี่เรามีกติกายของเรา เราจะวัดใจของเรา นี่ถ้ามันวัด วัดจริงไหม ถ้าวัดเป็น วิหาร เป็นสิ่งปลูกสร้าง เคี้ยวนี้โลกเขาปลูกสร้างได้สวยงามกว่า สิ่งปลูกสร้าง พระก็ทำได้ มนุษย์ก็ทำได้ คนก็ทำได้ มันก็เท่ากันนะสิ แต่ถ้ามันเกิดศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมามันไม่เท่ากันแล้ว เห็นไหม ถ้ามันไม่เท่ากันขึ้นมา นี่สิ่งที่จิตเราละเอียด จิตเราละเอียด เราเข้าใจได้ ความสุข

“สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

เราว่าเราทุกข์เรายาก เราพยายามหาความสุขกันมา นี่สุขแบบหยาบๆ ได้สิ่งใดมาสมความปรารถนาว่าสิ่งนี้เป็นความสุขๆ แล้วมันก็ไม่เคยอิ่มเต็มสักที มันก็แสวงหาของมันตลอดไป เวลามันหยาบๆ ขึ้นมา นี่สิ่งนั้นก็ทำแล้ว สิ่งนี้เรารู้แล้ว สิ่งนี้เราเข้าใจแล้ว แต่เวลาเกิดภาวนามย ปัญญาขึ้นมาสิ เวลาจิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาแล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมา มันรู้เท่านั้น แม้แต่ชีวิตนี้มันเวียนตายเวียนเกิด แม้แต่ร่างกายนี้ สรรพสิ่งนี้มันก็ไม่ใช่ของเรา มันเป็นโอกาส มันเป็นอำนาจวาสนา มันเป็นจริงตามสมมุติ ตามสมมุติ สมมุติว่าเกิด สมมุติว่าอยู่ สมมุติว่าดับไป นี่ว่าสมมุตินะ จริงตามสมมุติ แต่มันจริงๆ สมมุติที่ไหน ทุกข์ก็ทุกข์จริงๆ เสียใจจริงๆ เจ็บช้ำน้ำใจจริงๆ

นี่จริง จริงทั้งนั้นแหละ จริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติเพราะมันเวียนตายเวียนเกิด มันเกิดมันดับ มันมีของมันอยู่อย่างนี้ แต่ถ้ากิเลสคนหยาบๆ มันไปยึดมันถือมันขึ้นมา นี่คนหยาบ คนอย่างกลางก็ว่าทำดีแล้ว ปล่อยวางแล้ว สละแล้ว วางแล้ว วางแล้ววางอะไรล่ะ? วางก็เหมือนอากาศไง แต่ถ้าเป็นความจริงนะ นี่สิ่งที่วางแล้วมันรู้ ยถาภูคฺ ญาณทสฺสนํ วางแล้วยังรู้ว่าวางแล้ว แล้วใครวาง ใครเป็นคนวาง ใครเป็นคนปล่อย แล้วปล่อยมาด้วยวิธีการอย่างไร เห็นไหม เอตทักคะ ๘๐ องค์ เวลามีความชำนาญมาแต่ละองค์ไม่เหมือนกันอย่างไร ถ้ามันถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว ถ้ามันเข้าใจแล้วมันเหมือนกันโดยความเสมอภาคไป แต่วิธีการมันแตกต่างกันมาแตกต่างกันมาอย่างไร

ฉะนั้น เวลาเราปฏิบัติขึ้นมามันจะมีปัญญาอันนี้ ถ้ามีปัญญาอันนี้ ปัญญาที่เราทำธุรกิจการค้ากัน คนใคร่ครวญ คนมีปัญญา สิ่งต่างๆ เขาทำแล้วเขาได้ผลประโยชน์ของเขามา ผลประโยชน์นั้นเขาได้มาด้วยสัมมาทิฐิ ด้วยตรรกะ ด้วยปัญญาของเขา แต่เวลาเราภาวนาขึ้นมา นะ เวลาใช้ปัญญาขึ้นมา เวลามันปล่อยวางเข้ามา นั่นเป็นประสบการณ์ของเรา เวลามันสมุจเฉทปหาน มันขาด อรูปธรรม แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหมยังมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหมยังรู้สิ่งนี้ไม่ได้ แล้วในหัวใจของเรา เราจะรู้ก้อนของเราขึ้นมาได้อย่างไร

นี่วันพระ วันพระวันประเสริฐมันประเสริฐอย่างนี้ มันต้องมีเหตุมีผลสิมันถึงประเสริฐ มันประเสริฐมันจะลอยๆ มาจากไหน ก้อนเมฆมันลอยมาเอง แต่สิ่งนี้มันจะประเสริฐขึ้นมา มัน

ประเสริฐขึ้นมามันต้องมีเหตุมีผลดี ถ้ามีเหตุมีผลดี เพราะอะไร เพราะมันมีเหตุมีผลแล้วมันจะชี้แจงเขาได้ไง คุณติ ร่วมโพธิ์ร่วมไทรมันจะเป็นที่พึ่งอาศัยของคนอื่นได้ เวลาเราปฏิบัติขึ้นไปเรามีแต่ความล้งเลงล้าย เรามีแต่ความอึดอันตันใจ แล้วเราจะไปอย่างไรล่ะ ครูบาอาจารย์ทำไมไม่เปิดทางให้เรา ไม่เปิดทางให้เราล่ะ

เปิดทางให้เรา เห็นไหม บอกขึ้นมา บอกขึ้นมา แต่กำลังเราพอหรือเปล่า ถ้ากำลังเราพอ มันจะแทงทะลุทะลวงเข้าไป ทะลุทะลวงอะไร? ทะลุทะลวงพญามาร ทะลุทะลวงกิเลสตัณหา ความทะยานอยากในหัวใจ แล้วถ้ามันสิ้นสุดกระบวนการ มันอุปสรรคหมดแล้ว สรรพสิ่งอันนี้มันประเสริฐ ถ้าวันพระเป็นวันที่ประเสริฐนะ คุณติ ตอนนี่เขาจะไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ เพื่อระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเราบอกว่าให้อุปฐากใจของเรา พุทธะผู้รู้อยู่ในหัวใจของเรา ถ้าใครเข้าไปสู่ความสงบระงับ เราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเราพิจารณาของเรา ชำระล้างเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เห็นไหม นี่ถ้ามันชำระล้างเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เราจะเห็นตถาคตอยู่ในหัวใจของเราเลย แล้วถ้าเราถึงที่สุดแห่งทุกข์นะ มีความเสมอภาคกัน นี่ถ้ามีความเสมอภาค ความสะอาดบริสุทธิ์มันอันเดียวกัน ถ้าอันเดียวกัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอานนทเถาเอง “เวลาใครระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างไร”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “สังเวชนียสถานทั้ง ๔ ถ้าระลึกถึงเราให้ไปที่นั่น ระลึกถึงเรา”

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจ เรารู้เอง เราเห็นเอง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานในใจของเราเอง ถ้าในใจของเราเอง เห็นไหม การประพฤติปฏิบัติ ปรีชาดี ปฏิบัติ ปฏิเวธ การปฏิบัติมันจะรู้แจ้งขึ้นมา ถ้ารู้แจ้งขึ้นมา นี่ผู้ประเสริฐนะ เราปรารถนาทั้ง ความร่ำรวย ความมั่งมีศรีสุขทางโลก แล้วเราปรารถนาทั้ง อริยทรัพย์ ทรัพย์ของเราถ้ามีความจริงขึ้นมาในหัวใจนะ เวลาข้าวของเงินทองเขาวัดกันด้วยจำนวนของมัน เวลาบุญกุศล นี่จิตใจที่มันใหญ่โต จิตใจที่มันมีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์ของเรา จิตใจถ้ามันใหญ่โตมันจะเป็นผู้ชี้นำ ชักนำได้

โคนำฝูง จะนำฝูงโคนั้นออกจากวังน้ำวนนั้น ถ้าโคนำฝูงนั้นไม่มีปัญญา โคนำฝูงนั้นไม่รู้จักกิเลสตัดหาความทะยานอยาก กิเลสก็ไม่เคยรู้เคยเห็นมัน กิเลสก็ไม่เคยชำระล้างมัน นี่กิเลสเห็นไหม กิเลสมันปิดหูปิดตา โศดาบอดอย่างนั้นมันจะพาฝูงมันไปที่ไหนล่ะ? มันก็พาฝูงของมันไปสู่วังน้ำวนนั้น

ฉะนั้น ถ้าโคที่มีหูมีตา เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มัคโค ทางอันเอก เห็นไหม ถ้าเรามีมรรคมีผลของเรา เราจะพาหัวใจของเราให้พ้นจากวังวนการเกิดและการตาย ให้พ้นจากวังวนการที่มันหมักหมมอยู่ในหัวใจนี้ ให้หัวใจเป็นผู้ที่ประเสริฐ ให้เราเป็นชาวพุทธแท้ใจ ชาวพุทธแท้เห็นไหม ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เอวัง